

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ ТУРИЗМУ ТА КУРОРТІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ТУРИЗМ

Матеріали III Всеукраїнської
науково-практичної конференції
з міжнародною участю,
присвяченої 20-річчю заснування кафедри туризму

17–18 жовтня 2024 року

Львів
ЛДУФК імені Івана Боберського
2025

УДК 338.48-028.82(08)

A56

*Рекомендувала до опублікування вчена рада
Львівського державного університету фізичної культури
імені Івана Боберського
(протокол № 5 від 30 січня 2025 року)*

Альтернативний туризм : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (17–18 жовтня 2024 року). – Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2025. – 362 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників конференції, присвячених широкому колу проблем пошуку альтернативних шляхів розвитку туризму в Україні, її регіонах і на глобальному рівні.

Видання може бути корисним для науковців, викладачів, фахівців-практиків туризму, представників органів влади й місцевого самоврядування, громадських організацій, здобувачів освіти всіх рівнів.

За зміст матеріалів відповідають автори.

УДК 338.48(477.82)

**БЕЗБАР'ЄРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ У СФЕРІ ТУРИЗМУ МІСТА
ЛУЦЬКА: АНАЛІЗ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ**

Ольга Ільїна

*доцент кафедри готельно-ресторанної справи,
туризму і рекреації*

*Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк*

Національна туристична організація України оголосила доступний туризм головною темою 2024 року. Створення умов для забезпечення доступності туристичних послуг людям з обмеженими можливостями виходить сьогодні на одне з перших місць у системі стратегічних цілей розвитку туризму. Особливо актуального значення набуває ця проблема у зв'язку зі збільшенням кількості осіб, які отримали поранення в зоні бойових дій і потребують реабілітації та соціальної допомоги. Зазвичай це молоді, активні люди, які прагнуть до активного способу життя та спілкування. Серйозні травми часто призводять до інвалідності, тому таким громадянам потрібно створити належні умови для життєдіяльності та інтеграції в суспільне життя.

14 квітня 2021 р. Кабінет Міністрів України схвалив Національну стратегію із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. Метою Стратегії є створення безперешкодного середовища для всіх груп населення, забезпечення рівних можливостей кожній людині реалізовувати свої права, отримувати послуги нарівні з іншими.

Аналіз статистичних даних Державної служби статистики України засвідчує щорічне зростання кількості осіб з особливими потребами (табл. 1). Ця тенденція вимагає посиленої уваги до таких осіб та актуалізує потребу забезпечити

доступність до туристичних об'єктів і засобів розміщення. В Україні станом на 2022 р. проживало 27 25,8 тис. осіб з інвалідністю, у Волинській області – 82 906 особи (з них I групи – 8 370, II групи – 26 206, III групи – 42 615, дітей з інвалідністю до 18 років – 5 717 осіб) [2].

Таблиця 1

Чисельність осіб з інвалідністю в Україні, тис. осіб
(укладено за [2])

	Роки					
	2011	2016	2019	2020	2021	2022
I групи	310,5	250,3	226,3	222,3	215,0	207,2
II групи	1078,7	919,0	896,1	900,8	897,1	886,7
III групи	1155,7	1291,2	1375,7	1416,0	1449,1	1469,7
діти з інвалідністю	165,1	153,5	161,6	163,9	162,9	162,2
Разом	2710,0	2614,1	2659,7	2703,0	2724,1	2725,8

У місті Луцьку, як і в усьому світі, питання доступності туристичних об'єктів та інфраструктури для осіб з обмеженими можливостями стає все більш актуальним. Згідно з даними державної статистики, на 2024 р. у Луцьку проживало понад 30 тисяч осіб з інвалідністю, що становить близько 10 % населення міста [1]. Це значна кількість людей, які потребують спеціальної уваги та адаптованої інфраструктури для комфортного перебування та відвідування туристичних об'єктів.

Оцінювання доступності готелів та історико-культурних об'єктів є важливим етапом у розробленні стратегій підвищення рівня доступності та інклюзивності туристичного середовища. ДБН В.2.2-40:2018, основний нормативний документ в Україні, що стосується доступності будівель і споруд, визначає низку загальних вимог, які мають бути враховані у процесі проектування, будівництва та експлуатації закладів розміщення та туристичних об'єктів [5].

Ми здійснили оцінювання доступності історико-культурних об'єктів і готелів міста Луцька згідно з технічними вимогами та стандартами, встановленими відповідними нормативно-правовими документами. Оцінювання охоплювало такі аспекти: наявність документів, що підтверджують відповідність інклюзивним стандартам, використання міжнародних символів доступності, безпроблемність входу, безпеку сходів, наявність пандусів, використання вказівних табличок шрифтом Брайля, а також обізнаність персоналу з правилами прийому осіб з особливими потребами [3–4, 6].

Оцінювання доступності історико-культурних об'єктів. Як засвідчують результати оцінювання, більшість історико-культурних об'єктів не відповідають основним вимогам інклюзивності. Лише два об'єкти (Окольний замок, Музей сучасного українського мистецтва Корсаків) мають документ, який підтверджує відповідність стандартам ДБН або ISO з питань доступності для осіб з інвалідністю. Безпроблемний вхід на територію є лише в деяких з них, і лише один об'єкт (Лютеранська кірха) має облаштований пандус, що відповідає стандартам, з кутом нахилу 8° та шириною 101 см. Безпечні сходи, прості у користуванні, зустрічаються також не на всіх об'єктах. Тільки Окольний замок використовує вказівні таблички шрифтом Брайля, що є важливим для осіб із вадами зору. Міжнародні символи доступності використовують тільки в Окольному замку та Музеї технологій минулого. Більшість об'єктів, за винятком Кафедрального костелу святих апостолів Петра і Павла, синагоги, Єзуїтського колегіуму, Музею книги і Музею дзвонів, не забезпечують безпроблемний доступ на свою територію. Це є показником низького рівня інклюзивності серед історико-культурних об'єктів міста Луцька.

Більшість об'єктів не повною мірою відповідають вимогам інклюзивності, однак позитивним аспектом є високий

рівень обізнаності персоналу з правилами та етикетом приймання осіб з особливими потребами в більшості музеїв та історико-культурних об'єктів.

Забезпечення доступності історико-культурних об'єктів має вирішальне значення для інклюзивності, даючи змогу всім відвідувачам, незалежно від їхніх фізичних можливостей, насолоджуватися та цінувати культурну спадщину.

Окольний замок має найвищу відповідність – 7 балів, що свідчить про дотримання стандартів доступності. Лютеранська кірха відповідає 6 балам, а Музей сучасного українського мистецтва Корсаків – 5 балам. Такі об'єкти, як синагога та Кафедральний костел святих апостолів Петра і Павла РКЦ, мають 0 балів, що свідчить про недотримання перелічених стандартів доступності.

Оцінювання доступності закладів розміщення. Результати оцінювання засвідчують, що лише кілька готелів мають документ, що підтверджує їхню відповідність інклюзивним стандартам (ДБН В.2.2-40:2018 чи ISO Standard 21902). Це готелі «Мотор», «Ribas Rooms», «Power House», «Space Apart», «Україна» і «Noble». Два готелі – «Ribas Rooms» та «Адреналін» – використовують міжнародні символи доступності для осіб з інвалідністю. Наявність відокремлених місць для паркування зазначена в кількох готелях, серед яких «Ribas Rooms», «Срібні лелеки», «Україна», «Версаль», «Адреналін» і «Світязь». Більшість готелів забезпечують безпроблемний вхід (крім «Power House» і «Світязь», де існують певні перешкоди). Готелі «Noble» та «Профспілковий» мають сходи, обладнані пандусом із поручнями, а сім готелів мають пандуси з різним нахилом і шириною. Висота стінки рецепції варіює від 80 см («Power House») до 122 см («Адреналін»). Аналіз спеціальних умов проживання та обслуговування засвідчує, що шість готелів з 18 вивчених мають обладнані номери для

осіб з інвалідністю (доступні універсальні вбиральні та системи безпеки й евакуації).

Готель «Noble» має найвищу відповідність – 12 балів, що свідчить про чітке дотримання стандартів доступності. Готелі «Ribas Rooms» та «Адреналін» – 10 балів, а «Україна» – 11 балів. Найменша відповідність виявлена для готелю «Power House» (1 бал), що свідчить про мінімальне дотримання вимог доступності.

Створення належних умов для забезпечення доступності туристичних послуг для осіб з особливими потребами є сьогодні першочерговим завданням у системі розвитку туризму. Різноманітні проблеми розвитку туризму для осіб з особливими потребами в Україні свідчить про необхідність посиленої і системної уваги з боку суспільства. Виявлено низку проблем, пов'язаних із доступністю туристичних об'єктів і закладів розміщення для осіб з особливими потребами, та відсутність адаптованих туристичних продуктів, потребують вирішення конкретні завдання на рівні регіональних органів місцевого самоврядування та представників сфери обслуговування. Усунення виявлених проблем є важливим кроком до створення безбар'єрного середовища у місті Луцьку.

Список використаних джерел

1. Головне управління статистики у Волинській області. – Режим доступу: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 08.09.2024).

2. Державна служба статистики. – Режим доступу: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/15/Arch_szn_zb.htm (дата звернення: 22.09.2024).

3. Ільїна О. В., Луговська Л. П. Авторський веб-сайт „Туристичний Луцьк” як інструмент підвищення ефективності туристичної діяльності. Географія та туризм. 2016. Вип. 38. С. 115–123.

4. Ільїна О. В., Мар'юсик А. Ф. Оцінка доступності історико-культурних об'єктів та закладів розміщення міста Луцька для людей з особливими потребами. Перспективи розвитку індустрії туризму і гостинності в Україні і світі: тези доповідей І Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк, 13–14 вересня 2024 р.). Луцьк: ЛНТУ, 2024. С. 80–83.

5. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. ДБН В.2.2-40:2018. Київ, 2018. URL: [https:// dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/03/DBN-V2240-2018.pdf](https://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/03/DBN-V2240-2018.pdf) (дата звернення: 27.09.2024).

6. Мар'юсик А. Ф., Ільїна О. В. Доступний туризм у місті Луцьку: оцінювання й оптимізація. Інтеграційні та інноваційні напрями розвитку індустрії гостинності: збірник тез доповідей XIII Всеукраїнської міжвузівської наукової конференції студентів, аспірантів і молодих учених (Одеса, 16–17 травня 2024 р.). Одеса: ОНТУ, 2024. С. 24–27.

УДК 338.483.12:069

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОСТІ РЕАЛІЗОВАНОГО ПРОЄКТУ НА ПРИКЛАДІ МУЗЕЙНО-КРЕАТИВНОГО ПРОСТОРУ «ГУЦУЛЬСЬКА СВІТЛИЦЯ»

Надія Копер

начальник відділу рекреації

Національний природний парк «Гуцульщина», м. Косів

Нещодавно в Національному природному парку «Гуцульщина» (м. Косів) реалізовано проєкт «Гуцульська світлиця – сучасна інтерпретація культурної спадщини» за підтримки Українського культурного фонду. Мета проєкту полягала у збереженні та популяризації гуцульської культури через її адаптацію до сучасних умов, у поєднанні традицій з інноваціями, у створенні унікального простору для культурного та

Мирослава Данилевич, Вікторія Гуцуляк РОЛЬ ТУРИСТИЧНИХ АГЕНЦІЙ У ЗБЕРЕЖЕННІ ТА РОЗВИТКУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ	26
Olha Zhdanova, Liubov Chekhovska, Maryana Luzhna URYSTYKA KULTUROWA.....	29
Леонід Ільїн ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ І РЕКРЕАЦІЙНА ПРИДАТНІСТЬ ОЗЕР ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	32
Ольга Ільїна БЕЗБАР'ЄРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ У СФЕРІ ТУРИЗМУ МІСТА ЛУЦЬКА: АНАЛІЗ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ	37
Надія Копер ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОСТІ РЕАЛІЗОВАНОГО ПРОЄКТУ НА ПРИКЛАДІ МУЗЕЙНО-КРЕАТИВНОГО ПРОСТОРУ «ГУЦУЛЬСЬКА СВІТЛИЦЯ»	42
Оксана Крупа ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПРОБЛЕМ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	46
Мар'яна Лужна, Оксана Гузій, Ольга Жданова, Уляна Шевців ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ДЕФІНІЦІЙ У ТУРИЗМІ	50
Ірина Мігус, Оксана Крупа, Мирослава Стадник ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ДЕНДРИТІВ ДЛЯ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	53
Дмитро Петришин, Наталія Павленчик ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВІДНОВЛЕННЯ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ	57
Денис Подпіснєв ВАНДАЛІЗМ ЯК НЕГАТИВНИЙ ПРОЯВ МАСОВОГО ТУРИЗМУ	59

Наукове видання

АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ТУРИЗМ

Матеріали
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
присвяченої 20-річчю заснування кафедри туризму
(17-18 жовтня 2024 року)

Випусковий редактор – **Оксана БОРИС**
Редактор – **Єлизавета ЛУПИНІС**

Підписано до друку ..... Формат 60x84/16.
Папір офсет. Гарнітура Calibri. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 21,16. Обл. вид. арк. .... Наклад .... прим. Зам. № .....

**Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського**

Редакційно-видавничий відділ
79007, м. Львів, вул. Костюшка, 11
тел. +38 (032) 261-59-90
<http://www.ldufk.edu.ua/>
e-mail: redaktor@ldufk.edu.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 6963 від 5.11.2019 р.